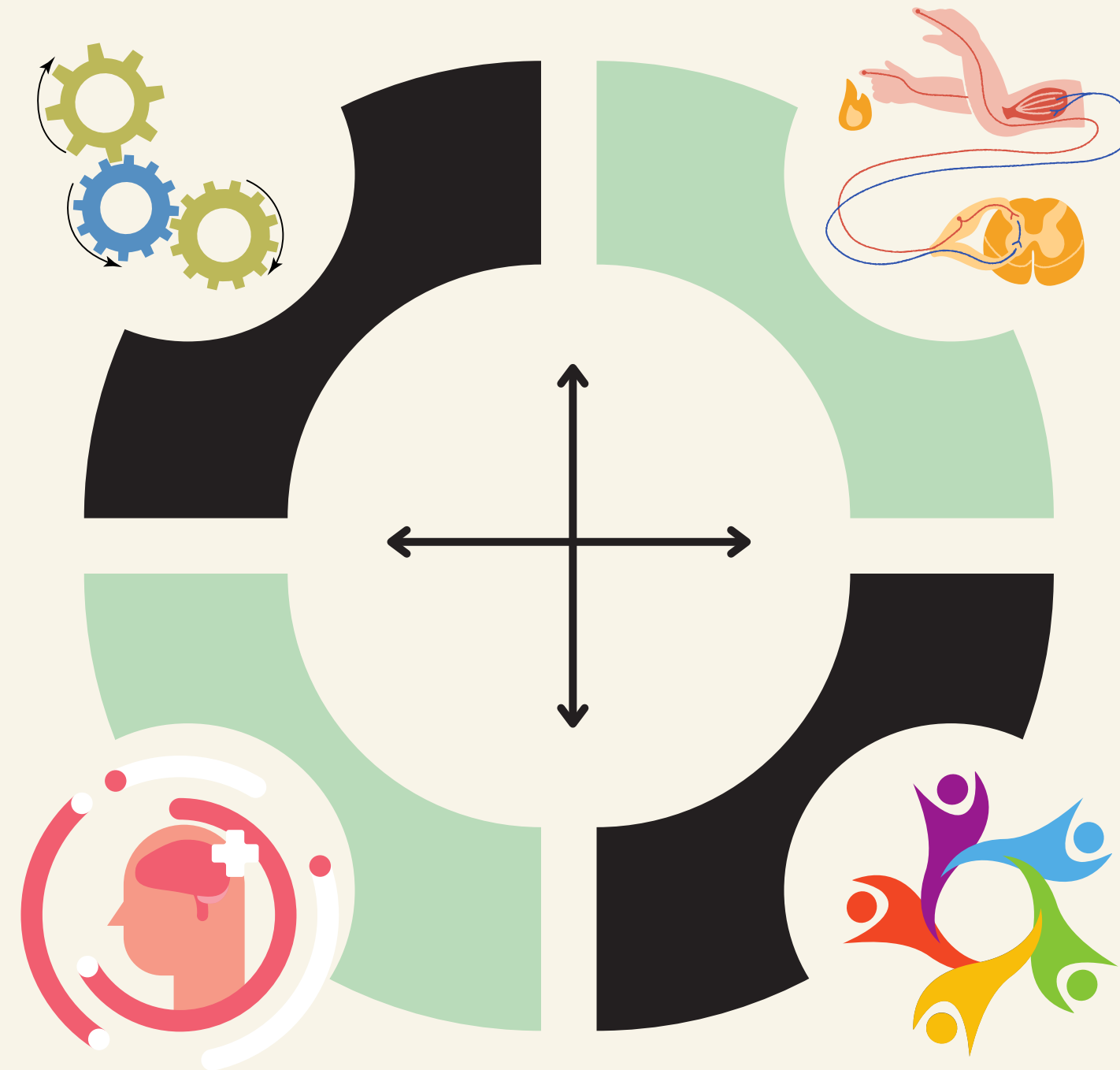

UT1 Promoció Autonomia Personal i Social

Promoció de l'Autonomia Personal i Social

Què veurem?

**Promoció de
l'autonomia personal i
social**

L'autonomia Personal
i Social

- L'autodeterminació
- Marc legal i normativa
- La independència
- Les habilitats d'autonomia personal i social

La dependència

- Graus de dependència
- Els suports: atenuar la dependència
- Factors
- Discapacitat i dependència

La promoció de
l'autonomia personal

- Prevenció de la dependència
- Atenció a la dependència
- Assistent personal

Què aprendrem?

Promoció de l'autonomia personal i social

h) Dissenyar les adaptacions necessàries en el programa d'intervenció per atendre les necessitats individuals de les persones

i) Establir les pautes d'actuació i col·laboració amb l'equip interdisciplinari i la família.

j) Argumentar la importància de les habilitats d'autonomia personal i social a la vida quotidiana de les persones.

Abans de res...

Amb la metodologia 1,2,4 intentarem definir els conceptes claus d'aquesta unitat.

Intentam utilitzar un vocabulari formal i poc a poc anar acostant-nos al lèxic específic i propi del mòdul

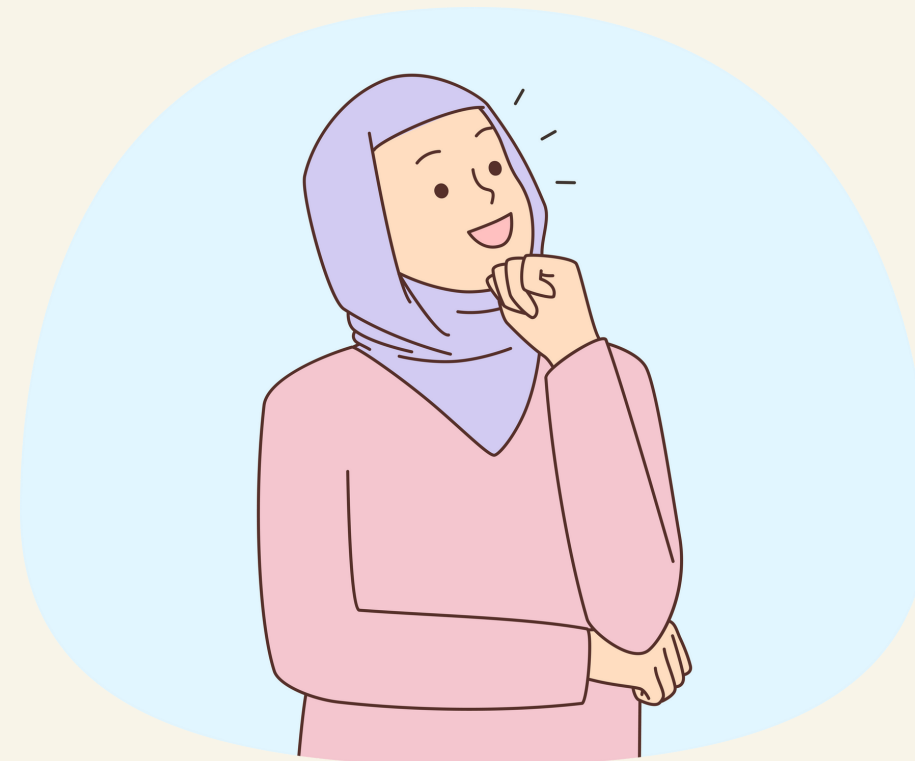
- Autonomia
- Autodeterminació
- Independència
- Dependència
- Discapacitat
- Diversitat Funcional

Paraules clau NECESSITAT, DESIG, DIGNITAT

Totes les necessitats són iguals?
I els desitjos són necessaris?

Què hi té a veure la dignitat?

1.1. L'autonomia personal i social

01

Què és?

L'autonomia personal i social és la capacitat de cada persona de **prendre, per iniciativa pròpia, decisions personals** sobre com vol viure i, al seu torn, desenvolupar sense ajuda les activitats que li permetin fer-ho.

02

Decisions i Necessitats

Diàriament ens trobem amb diferents necessitats a les quals hem de donar resposta i prenem un gran número de decisions que guien com és aquesta resposta.

*Let's gonna start with English vocabulary

-Prova de nivell:

-Glossary:

[Maslow's Hierarchy of needs](#)

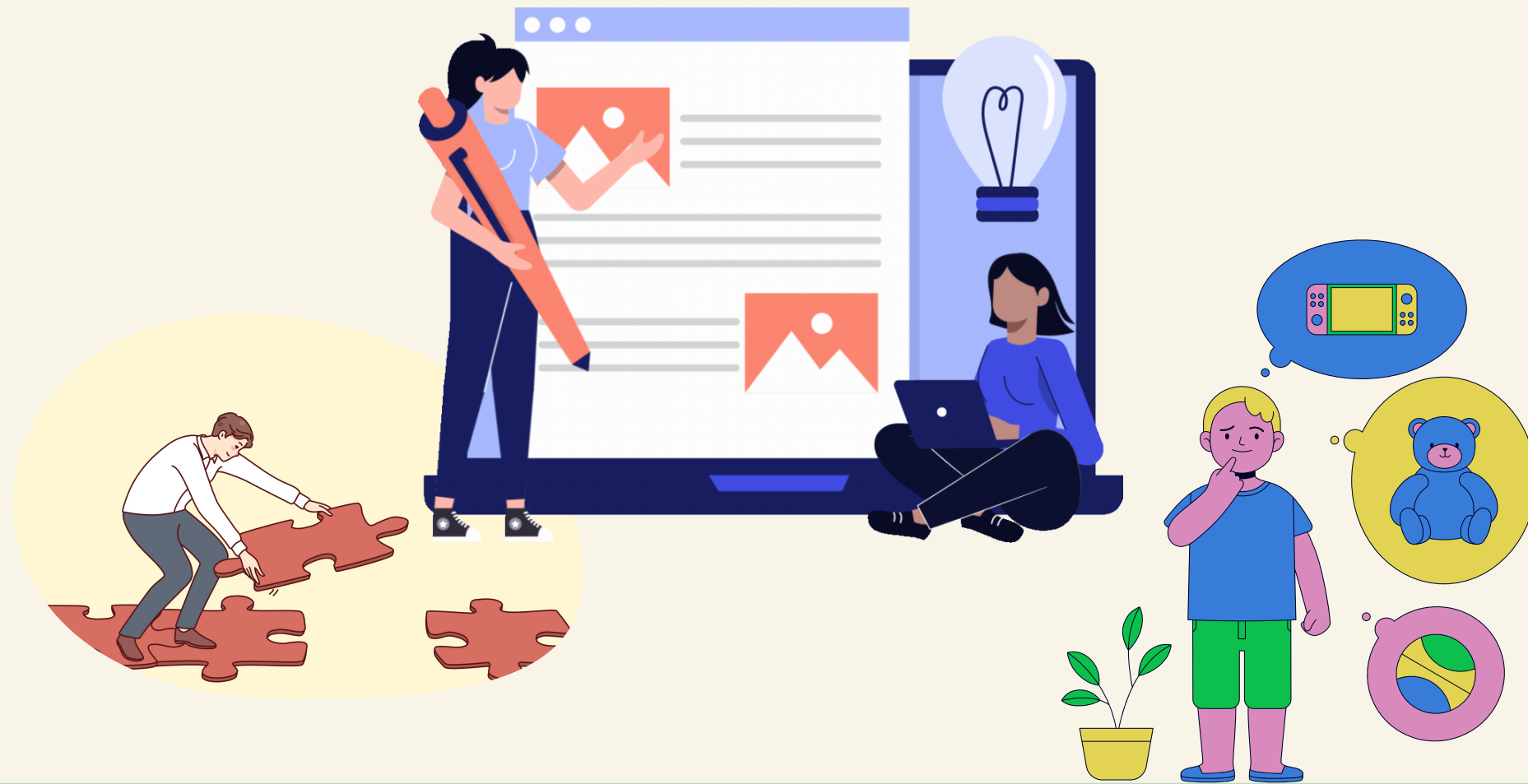
03

Què impliquen les decisions i les necessitats?

Dimensió Psicosocial: relacionada amb el control que s'exerceix a l'hora de prendre les decisions pròpies. **L'autodeterminació** concreta aquesta capacitat.

Dimensió física: relacionada amb l'execució de les activitats quotidianes. Les habilitats que inclou aquesta dimensió es corresponen amb el concepte d'**independència**.

L'autodeterminació:

L'autodeterminació és la capacitat i el dret d'una persona per actuar lliurement i prendre les pròpies decisions, assumint els riscos que se'n derivin.

Per facilitar el desenvolupament de l'autodeterminació, les persones han de rebre suport i respecte a l'hora de prendre les decisions amb llibertat, de manera que siguin conscients de les conseqüències dels seus actes. No es pot perdre de vista que l'exercici de l'autodeterminació porta implícit també la presa de decisions desencertades.

L'autodeterminació s'ha d'interpretar a partir de dues atribucions complementàries:

- L'autodeterminació com a capacitat
- L'autodeterminació com a dret

L'autodeterminació

Reflexiona sobre què ha t'ha cridat l'atenció durant l'entrevista, quins conceptes tracta i com els tracta, quines conclusions podem treure com a individus socials i com a futurs professionals, què tenim i què ens manca...

Tens total llibertat per deixar-te portar i dir tot el que et vingui de gust dir (sempre respectant uns mínims correcció i adequació formal)

Intenta que totes les opinions personals que fas estiguin argumentades

L'autodeterminació

La podem interpretar a partir de dues atribucions complementàries:

- L'autodeterminació **com a capacitat**. Es refereix a la competència per prendre decisions i responsabilitzar-se'n. El desenvolupament de les competències mitjançant l'aprenentatge i la socialització forma part del procés de **desenvolupament personal**.

Amb la conquesta del control sobre la pròpia vida, posem en pràctica les nostres eleccions i preferències, i això ens fa gradualment més responsables del que ens passa i del destí de les nostres vides.

- L'autodeterminació **com a dret**. Independentment de la capacitat de la persona, hi ha d'haver la garantia real que podrà tenir un projecte personal propi i exercir **el màxim grau de control possible** sobre aquest projecte

L'autodeterminació

Algunes persones amb discapacitat (especialment, intel·lectual) s'enfronten a **més limitacions en l'autodeterminació**.

En molts casos, les persones grans també veuen minvada aquesta facultat, especialment si pateixen trastorns cognitius.

Hem de partir del principi que **totes les persones tenen potencial per desenvolupar l'autodeterminació**.

L'objectiu és orientar a potenciar-la i permetre, en la mesura en què puguin, que siguin elles les qui decideixin i triïn la manera com volen viure.

I això és vàlid fins i tot per a les persones amb trastorns greus o discapacitat severa.

Marc legal i Normativa 39/2006

Els drets de les persones en situació de dependència

La Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a persones en situació de dependència, en l'article 4, reconeix el dret a:

- Rebre, en termes comprensibles i accessibles, informació completa i continuada relacionada amb la seva situació de dependència.
- Participar en la formulació i aplicació de les polítiques que afectin el seu benestar, ja sigui a títol individual o mitjançant una associació.

Marc legal i Normativa 39/2006

- Decidir, quan tinguin capacitat d'obrar suficient, sobre la tutela de la seva persona i béns, en cas de pèrdua de la capacitat d'autogovern.
- Decidir lliurement sobre l'ingrés en un centre residencial.
- Exercir plenament els seus drets jurisdiccionals en el cas d'internaments involuntaris, garantint-se un procés en què les parts puguin debatre les seves posicions divergents i al·legar el que convingui als interessos respectius.
- Exercir plenament els seus drets patrimonials.

Coneixem algún exemple? - ¿Paternalisme? ¿Campeones? ¿[Història real?](#)

La independència

L'altra dimensió de l'autonomia personal està relacionada amb **la independència**.

La independència és la capacitat de la persona de **dur a terme les activitats de la vida diària per ella mateixa i sense l'ajuda de les altres**.

Les activitats de la vida diària (AVD) engloben tots els actes en què s'organitza la vida quotidiana de les persones.

Segons el grau d'autonomia que requereixen, s'estableixen tres categories diferents:

- Activitats Bàsiques de la Vida Diària (AVDB)
- Activitats de la Vida Diària Instrumentals (AVDI)
- Activitats de la Vida Diària Avançades (AVDA)

***Les definim amb les nostres paraules i posem 5-7 exemples de cada**

La independència... Segons el grau d'autonomia:

- **Activitats Bàsiques de la Vida Diària (AVDB):** que són imprescindibles per viure; per sota d'aquestes activitats només hi queden les funcions vegetatives. **El desenvolupament d'aquestes activitats és fonamental per assolir un nivell d'autonomia elemental**, atès que es tracta d'activitats d'autocura: alimentar-se, vestir-se, encarregar-se de la higiene, el control d'esfínters, el desplaçament, etc
- **Activitats de la Vida Diària Instrumentals (AVDI):** El grau de complexitat és més elevat, de manera que **per executar-les la persona necessita un nivell d'autonomia més alt. Són necessàries per adaptar-se al medi i integrar-s'hi** i suposen l'ús que fa el subjecte de la comunitat: llegir i escriure, prendre la medicació, encarregar-se dels diners, fer servir el transport públic, cuinar, parlar per telèfon, etc.

La independència... Segons el grau d'autonomia:

- **Activitats de la Vida Diària Avançades (AVDA):** Són les conductes més elaborades o complexes, **tenen a veure amb l'estil de vida i permeten a la persona gaudir d'una bona qualitat de vida.** Entre aquestes activitats podem considerar les que estan dirigides, per exemple, a l'oci (com viatjar o practicar aficions), l'esport, les activitats laborals, la participació social, etc.

***La independència** es pot veure afavorida, obstaculitzada i fins i tot impedita **per les condicions de l'entorn.**

Per exemple, una persona en cadira de rodes pot ser independent per desplaçar-se; tanmateix, la presència de barreres arquitectòniques (escales, transport públic no adaptat, etc.) en pot limitar la independència

Les Habilitats d'Autonomia Personal i Social

Per poder prendre decisions, actuar lliurement i desenvolupar de manera autònoma les activitats de la vida diària, cal disposar d'una sèrie d'habilitats d'autonomia personal i social.

Les habilitats d'autonomia personal i social (HAPS) són les capacitats, conductes i destreses de què disposa una persona per funcionar en la vida diària.

Hi ha moltes maneres de classificar les habilitats d'autonomia personal, perquè abasten tots els àmbits de la vida.

Una de les classificacions més acceptades és la de l'American Association on Intellectual and Developmental Disabilities (AAIDD).

Les Habilitats d'autonomia personal i social

Proposta AAID (1992)

Àrea de la comunicació. Engloba les capacitats per comprendre i transmetre informació per mitjà de la conducta i les destreses comunicatives elementals.

Àrea de les habilitats acadèmiques funcionals. Abasta els aprenentatges escolars instrumentals, com la lectura, l'escriptura, el càlcul, el coneixement de l'entorn, etc.

Àrea de les habilitats socials. Es tracta d'habilitats requerides per al desenvolupament i la participació en la societat.

Àrea de l'oci i del temps lliure. Es refereix a l'elecció i participació en propostes d'oci o ocupació del temps lliure.

Les Habilitats d'autonomia personal i social

Proposta AAID (1992)

Àrea de l'autocura. Inclou totes les habilitats relacionades amb l'autonomia en l'acondiciament, els àpats, la higiene i l'aspecte físic.

Àrea de l'autodirecció. Comprèn les habilitats relacionades amb l'autoregulació del comportament propi: les eleccions personals, el seguiment d'horaris, la finalització de les tasques exigides, la sol·licitud d'ajuda quan se'n necessita, etc.

Àrea de la salut i la seguretat personal. Incorpora habilitats relacionades amb el manteniment de la salut, com ara: hàbits saludables, revisions mèdiques o prevenció d'accidents, etc.

Les Habilitats d'autonomia personal i social

Proposta AAID (1992)

Àrea del treball. Engloba les habilitats relacionades amb el desenvolupament d'una feina i tot el que comporta: compliment d'horaris, acabament de tasques, acceptació de crítiques, etc.

Àrea de la utilització de la comunitat. La constitueixen les habilitats referides al bon ús dels recursos de la comunitat, com ara transports, establiments, àrees recreatives, serveis mèdics, etc.

Àrea de la vida a la llar. Inclou un conjunt ampli d'habilitats que permeten l'autonomia a casa: preparació d'àpats, manteniment de l'ordre i la neteja, cura de la roba, etc.

Repasem...

En ocasions de manera intencionada o no, caiem en actituds discriminatòries o paternalistes.

Som TIS d'una entitat social i hem rebut diferents missatges a la bústia de correu. Anem a revisar-los...

Quin tipus de demandes veiem? S'están vulnerant drets?

Posem-nos en rol professional, com actuariem?

1.2. La dependència

La **dependència** és l'estat de **caràcter permanent** en què es troben les persones que requereixen **ajuda d'altres** per dur a terme **activitats de la vida diària o altres actes** per a l'autonomia personal.

Podem **precisar aquesta definició** amb altres consideracions sobre la dependència:

La dependència

Està relacionada amb la **difficultat per desenvolupar les AVD** i altres actes que **impliquen l'autodeterminació**.

La persona és **incapaç de dur les a terme per si mateixa** i sense ajuda. Per això necessita ajudes, personals i, moltes vegades, també materials (productes de suport).

Es pot deure a **l'edat, la malaltia** física, la malaltia mental o un accident.

Segons la funció afectada, pot ser física, social, intel·lectual o mental. De vegades, també pot ser econòmica. En qualsevol cas, **les limitacions minven determinades capacitats** de la persona.

La dependència

És de **caràcter permanent a causa de la falta d'autonomia des del naixement** (per exemple, en persones que han nascut amb alguna discapacitat) o **per la pèrdua d'aquesta autonomia** al llarg del temps (per exemple, a causa d'una malaltia o de l'envelliment).

Per exemple, estan en situació de dependència una dona amb una malaltia mental greu o un home gran amb un deteriorament cognitiu avançat.

En tots dos casos, les persones afectades tindran limitacions per dur a terme una vida autònoma

La dependència: Graus

L'autonomia i la dependència no es poden tractar com a conceptes absoluts, sinó que es **presenten en diversos graus**. Així, una persona pot ser absolutament dependent en unes àrees, dependent amb suports en unes altres i totalment autònoma en unes altres.

Concretament, [la Llei 39/2006](#), de 14 de desembre, de **promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència**, classifica la dependència en tres graus, amb dos nivells cadascun:

La dependència: Graus

Grau I. Dependència moderada. La persona necessita ajuda per dur a terme diverses activitats bàsiques de la vida diària, almenys una vegada al dia, o té necessitats de suport personal intermitent o limitat.

Grau II. Dependència severa. La persona necessita ajuda per executar diferents activitats bàsiques de la vida diària dues o tres vegades al dia, però no requereix la presència permanent d'un cuidador

La dependència: Graus

Grau III. Gran dependència. La persona necessita ajuda per desenvolupar diferents activitats bàsiques de la vida diària diverses vegades al dia i, per la pèrdua total d'autonomia física, mental, intel·lectual o sensorial, necessita la presència indispensable i contínua d'una altra persona.

Segons la **Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència**

La classificació d'una persona en un grup o un altre, necessària per accedir a determinats suports formals, es determina aplicant uns barems de valoració dels graus i els nivells de dependència (BVD)

La dependència: Graus

Com anem de matemàtiques?

Ens toca fer números...

Amb el document del BVD intentam calcular el percentatge de discapacitat per als casos següents

La dependència: Els suports

Moltes persones amb **limitacions en diferents àrees poden millorar el nivell d'autonomia amb unes ajudes o suports** que els permetin desenvolupar les funcions que la dependència els limita.

Un **suport és qualsevol recurs** que es pot activar per permetre a una persona en situació de dependència, en la mesura de les seves possibilitats, incrementar funcionalment l'autonomia.

El suport principal per a una persona amb poques habilitats per a l'autodeterminació **consisteix a ajudar-la a construir un projecte de vida significatiu i a coordinar una xarxa** de suport que pugui ajudar-la a desenvolupar-lo i complir-lo

La dependència: Els suports

Aquests recursos poden ser de tres tipus

Productes de suport: Es tracta d'instruments o ajudes materials com ara bastons, cadires de rodes, coberts adaptats, etc.

Ajudes personals, és a dir, persones que ajudin a dur a terme les tasques.

Tècniques o metodologies, perquè la persona aprengui la realització de tasques per si mateixa i s'hi exerciti. Per exemple, **aprendre a posar una rentadora o l'entrenament** per fer servir un producte de suport o un sistema de comunicació.

La dependència: Els suports

L'ús d'un tipus de suport o un altre no és excloent, sinó que poden cobrir necessitats diferents, adequar-se a moments o situacions diversos, etc.

Així, una persona amb discapacitat visual severa podrà incrementar l'autonomia si aprèn a orientar-se i a desplaçar-se de manera autònoma, si aprèn a llegir en braille, etc.

Per aconseguir-ho necessitarà, a més de l'entrenament requerit, recursos com ara el bastó, una línia braille a l'ordinador, l'adaptació del domicili, etc.

La dependència: Els suports

Per seleccionar i aplicar els suports, cal tenir en compte dues qüestions:

Identificar quins suports calen. Els suports depenen de les necessitats **de la persona i de les possibilitats de l'entorn.** Per tant, són individuals i estan subjectes als canvis en la vida o en l'entorn de la persona.

Determinar la intensitat requerida per a cada suport. La individualitat del suport també es mesura per la intensitat amb què s'aplica:

La dependència: Els suports

- **Intermitent.** El suport s'ofereix **ocasionalment**, només quan cal.
- **Limitat.** S'aplica **de manera contínua**, però durant un cert temps.
- **Extens.** L'ús és regular en el temps, **sense limitació temporal**.
- **Generalitzat.** S'aplica de **manera intensiva**, en diferents entorns, sense limitació temporal, i es pot arribar a mantenir durant tota la vida.

Per exemple, durant la **fase d'aprenentatge**, una persona que hagi de ser instruïda en el **maneig d'un producte de suport**, com ara un tauler de comunicació, necessitarà el suport de manera limitada o intermitent.

En canvi, una persona **amb demència severa necessitarà suport generalitzat** en diverses àrees de la vida diària.

La dependència: Factors que l'afavoreixen

Entre els factors que l'afavoreixen podem diferenciar:

- Físics
- Psíquics
- Contextuals

La dependència: Factors que l'afavoreixen

Físics: que afecten directament el funcionament de la persona. Poden ser molt diversos, entre els quals destaquen:

- El **deteriorament dels sistemes biològics orgànics** o del seu funcionament, per l'envelliment o per malalties.
- Els **problemes relacionats amb la mobilitat** (com ara la discapacitat motora) o l'absència de prou força, que poden provocar accidents i caigudes.
- Les **limitacions sensorials**, especialment de la vista, però també de l'oïda i, en menor mesura, d'altres sentits.

La dependència: Factors que l'afavoreixen

Físics: que afecten directament el funcionament de la persona. Poden ser molt diversos, entre els quals destaquen:

- **Les malalties cròniques.** Algunes poden ser molt incapacitants, com ara la malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC) o l'artrosi, i d'altres poden requerir tractaments que afectin el funcionament diari (com ara la insuficiència renal, el càncer, etc.).
- **El consum de fàrmacs i drogues.**, que pot crear dependència, facilitar que s'assumeixin conductes de risc o causar malalties.

La dependència: Factors que l'afavoreixen

Factors psíquics. Solen afectar molt la capacitat d'autodeterminació i poden ser molt diversos: discapacitat intel·lectual, trastorns cognitius (demències), trastorns de l'estat d'ànim (com ara la depressió) o malalties mentals.

Factors contextuais. L'entorn també incideix en la situació de dependència, agreujant-la o atenuant-la:

La dependència: Factors que l'afavoreixen

- **L'ambient físic.** Té a veure amb l'accessibilitat i confortabilitat del lloc on resideix la persona (adaptació, riquesa d'estímul, confort, etc.), amb les condicions d'accessibilitat a l'edifici (botons de l'ascensor en braille, rètols lluminosos, etc.) i amb l'entorn urbà (barreres arquitectòniques, accessibilitat dels transports, etc.).
- **L'ambient social.** Inclou la disponibilitat i la qualitat de la xarxa de suport de què disposa la persona (família, veïnat, amistats, etc.), les conductes de sobreprotecció, els estereotips, la disponibilitat de recursos socials, etc.

La dependència: Factors que l'afavoreixen

- **La situació econòmica:** ja que facilita o dificulta l'accés a recursos com ara l'atenció personal, l'adquisició de productes de suport d'alta tecnologia, l'adaptació del domicili, l'accés a recursos especialitzats, entre d'altres.

*La España sin ascensores

Dependència i qualitat de vida

Necessitats estan satisfetes i té l'oportunitat de perseguir una vida rica en els àmbits principals.

Se sent acceptada i plenament integrada en la comunitat

Disposa de poder de participació en decisions que afecten la seva vida

Té les mateixes oportunitats que les altres persones per perseguir i assolir metes significatives.

Dependència i qualitat de vida

Benestar emocional
Benestar físic

Benestar material
Autoderminació

Relacions
interpersonals
Inclusió social

Desenvolupament personal
Drets

Hem de tenir present que

Per **promoure l'Autonomia Personal i Social** existeixen dues vies complementàries:

- La **prevenció de la dependència**, actuant sobre els factors de risc
- **L'atenció de la dependència**, quan ja hagi aparegut: segon qui ofereix l'ajuda pot ser informal (entorn immediat de la persona en situació dependència), formal (procedent dels recursos que la societat disposa), assistent personal (persona contractada per brindar aquesta atenció)

Prevenció de la dependència

La millor estratègia per retardar l'aparició o progressió de la dependència o pal·liar la gravetat de les seves conseqüències és la prevenció

La prevenció de la dependència inclou totes les mesures destinades a capacitar les persones perquè, mitjançant el seu control, puguin **reduir els factors de risc** que amenacen la seva autonomia. La prevenció es desenvolupa en tres nivells.

Primària, secundària i terciària.

Prevenció de la dependència

Prevenció Primària: Està relacionada amb la promoció i protecció de la salut i engloba un **conjunt de mesures destinades a reduir el risc d'aparició de la dependència** en la població en general.

Pretén incidir en l'estil de vida mitjançant la **promoció d'hàbits saludables**: dieta, descans, activitat física moderada, no fumar però també envelliment actiu, vacunació...

La societat canvia i amb ella també els **hàbits de vida i de relació**

Prevenció de la dependència

Prevenció Secundària: L'objectiu és detectar els indicis de l'aparició de la dependència, per **poder prendre les mesures necessàries abans que s'instal·li.**

Aquesta actuació precoç és una **estratègia adequada en un moment determinat per restituir l'autonomia** o retardar la progressió de la dependència, evitant especialment que es cronifiqui.

Prevenció de la dependència

Prevenció Terciària: S'hi recorre quan la dependència ja està plenament establerta. Té com a **objectiu evitar que progressi cap a estats més severs i minimitzar-ne els efectes** sobre la vida de la persona, procurant el màxim grau d'autosuficiència en les activitats de la vida diària.

Si la causa de **la dependència és una malaltia, s'incidirà a guarir-la i, si no és possible, a atenuar-ne les seqüeles** o els efectes que pot tenir sobre l'autonomia de la persona.

Prevenció de la dependència

***En la prevenció de la dependència té una gran importància millorar l'eficàcia dels sistemes d'atenció de la salut i procurar un tractament precoç de les malalties cròniques.**

Però també la tenen les campanyes de promoció de la salut, que finalment la forma més eficaç de previndre una malaltia és promoure accions que, en la mesura del possible, evitin o retardin la seva aparició.

Campanyes de promoció, són efectives?

Ministeri de Salut – Espanya – [Hábitos de vida saludable](#)

Ministerio de Salud Pública – Uruguai – [Alimentación Saludable](#)

**La dependència i la
discapacitat:
són el mateix?**

La principal diferència és que **una persona amb certificat de discapacitat no requereix necessàriament l'ajuda d'una altra** persona per sortir-se'n endavant a la seva vida.

Per exemple, una nena que va en cadira de rodes presenta una discapacitat motriu. **Si no requereix l'ajuda d'una altra persona en cap de les activitats diàries, serà autònoma i independent.** Si, per contra, necessita ajuda per efectuar transferències, per vestir-se, etc., estarà en situació de dependència

La discapacitat

***Model de la diversitat funcional.** L'any 2005, des del Fòrum de Vida Independent (FVI) es va impulsar un nou paradigma.

Duen a terme les activitats de la vida diària de manera diferent a la majoria, perquè una part o la totalitat del seu cos o de la seva ment funcionen d'una altra manera.

Tenen dret a viure amb dignitat des de la diferència i a mantenir el control de les seves vides. Per això, han de poder accedir a les mateixes oportunitats i enfrontar-se a les mateixes eleccions en la vida diària que la resta de la població.

Per exemple, una **persona sorda es comunica mitjançant la llengua de signes i una persona que hi sent ho fa amb la llengua oral. Totes dues es comuniquen, però ho fan de manera diferent.** Aquest exemple és generalitzable a la gran variabilitat de situacions que es poden donar.

La discapacitat

***Model de la diversitat funcional.** L'any 2005, des del Fòrum de Vida Independent (FVI) es va impulsar un nou paradigma.

Des d'aquest model sorgeix el concepte d'homes i dones amb diversitat funcional, que de vegades s'ha emprat com a genèric per substituir el concepte de persones amb discapacitat, malgrat que **no hi ha consens sobre aquest canvi de terminologia.**

Dues òptiques diferents:

Foro de Vida Independiente

Cermi (Comité Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat)

Amb ulleres de professional

En Pere ha anat als serveis socials de l'ajuntament de la vostra localitat per informar-se sobre ajudes per als seus pares, que ja són grans i tenen algunes dificultats en el dia a dia. Està una mica perdut i no sap gaire bé per on començar ni a quines portes picar.

Per estudiar el cas, el primer que haurem de fer és catalogar la informació per poder-la analitzar.

*Anem al Moodle

Atenció a la dependència

A molts països, un dels reptes **principals de les polítiques socials és l'atenció a les persones en situació de dependència i la promoció de la seva autonomia personal.** D'acord amb qui ofereix l'ajuda i segons de quin tipus és, podem diferenciar diversos recursos d'atenció:

Recursos **de suport informal**, que ofereix l'entorn immediat de la persona en situació de dependència.

Recursos de **suport formal**, procedents del ventall d'instruments de què disposa la societat.

Assistència personal, que es rep d'una persona contractada.

Atenció a la dependència

En els tres casos anteriors, **la finalitat de l'atenció a la dependència és assolir el nivell més alt possible d'autonomia de la persona**, entrenant-la perquè adquireixi destreses noves, aprofitant les capacitats que encara conservi, suplint les funcions que necessiti o, simplement, atenent-la quan la dependència sigui molt severa

Atenció a la dependència: Suport Informal

El suport informal inclou les atencions i cures ofertes, de **manera altruista i gratuïta, per alguna persona o diverses de l'entorn** immediat de la persona.

Generalment, aquest suport informal prové d'algun membre de la família (poden ser veïns, amics, voluntaris...) i constitueix un dels **recursos més importants de la població en situació de dependència, especialment per la relació afectiva i d'ajuda** que proporciona, però també perquè **permet a la persona continuar vivint en l'entorn propi, que coneix i controla**

Atenció a la dependència: Suport Informal

[Perfil \(segons dades de l'Imsero\).](#)

Comparteix el **rol de cuidador o cuidadora amb altres rols familiars**: tres de cada quatre persones en situació de dependència reben cures per part d'algun familiar.

És dona (88,6 %): pot ser la filla (43 %), l'esposa (22 %) o la jove (7,5 %) de la persona dependent. Aquest fet s'explica pel paper que, tradicionalment, les dones han adoptat en moltes societats, entre elles la nostra, i en el si de la família.

Té una mitjana d'edat de **52 anys**.

Atenció a la dependència: Suport Informal

Perfil (segons dades de l'Imsero)

Comparteix domicili amb la persona cuidada.

No té una **ocupació laboral remunerada**.

Presta **ajuda diària**.

No **rep ajuda d'altres persones**.

*Consells o recomanacions

Atenció a la dependència: Suport Informal

La relació afectiva i d'ajuda

*En molts casos, els **recursos de suport informal es complementen amb d'altres de formals**, de suport al domicili, principalment la teleassistència i el servei d'ajuda a domicili

Un dels aspectes que **proporciona més seguretat i confiança** és la consciència que hi ha una persona rellevant amb qui pot comptar en cas de necessitat i fer-ho de manera natural.

Els diferents membres de la família haurien de donar-li suport i animar-la en el desenvolupament d'activitats que li **alleugin l'ansietat, demostrar-li l'afecte que senten cap a ella**, mostrar una actitud empàtica i de comprensió de la situació, etc.

Atenció a la dependència: Suport Informal

La relació afectiva i d'ajuda

Es tracta de contribuir a fer que la persona en situació de dependència **no tingui la sensació que és una càrrega**, perquè així pugui mantenir un bon nivell d'autoestima i de qualitat de vida.

Perquè la família pugui proporcionar de manera eficaç les atencions que la persona usuària requereix, **cal una bona organització, suport professional i disponibilitat de recursos**. Recordeu que ja vam veure la importància de permanèixer al domicili propi.

Creieu que aquest suport familiar/social sempre ha existit o és més modern i cultural?

Atenció a la dependència: Suport Formal

El suport formal inclou tots els recursos i serveis creats per la societat per donar resposta a les persones que no poden viure de manera independent a casa seva i no poden ser ateses íntegrament per la família.

Hi ha una gran diversitat de recursos de suport formal per atendre el màxim espectre possible de necessitats, que es recullen en un catàleg o cartera.

El catàleg de recursos socials

El catàleg de serveis socials estableix la nòmina de les prestacions en serveis i econòmiques que ofereix la comunitat autònoma, i les condicions i requisits per reconèixer-les, sol·licitar-les i percebre-les.

Atenció a la dependència: Suport Formal

El catàleg de recursos socials

[El Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència \(SAAD\)](#)

[Els serveis que sol incloure el catàleg són:](#)

Centres residencials, que poden ser per a persones grans, amb discapacitat o amb malaltia mental.

Sistemes alternatius d'allotjament: apartaments per a persones grans, habitatges tutelats, allotjaments compartits, cases llar o residències llar i llars terapèutiques.

Centres intermedis o de respir familiar: centres de dia, unitats d'estada diürna, clubs, centres de nit, programes de termalisme social i programes de vacances.

Atenció a la dependència: Suport Formal

El catàleg de recursos socials

El Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD).

Els serveis que sol incloure el catàleg són:

Serveis de suport al domicili: servei d'ajuda a domicili, teleassistència, programes d'assistència sanitària al domicili, hospitalització a domicili.

Centres de formació, ocupació i inserció laboral: ocupació protegida, centres ocupacionals i centres i serveis de rehabilitació.

A més, s'hi inclouen tres tipus de **prestacions econòmiques:** contractació de servei, cures de l'entorn familiar, assistència personal

Atenció a la dependència: Suport Formal

El catàleg de recursos socials

Vinculada a la contractació del servei, per als casos en què no hi hagi oferta pública del servei que la persona requereix.

Per a cures en l'entorn familiar, quan la persona sigui atesa al domicili per persones de la família.

D'assistència personal, destinada a contribuir al cost de contractació d'un o una assistent personal.

Atenció a la dependència: Suport Formal

Accés als recursos de suport formal

Totes les persones que [vulguin disposar dels serveis i prestacions](#) establerts en la llei de dependència hauran de seguir aquests passos:

1. Sol·licitar a l'autoritat competent de cada comunitat autònoma una avaluació per determinar el grau i el nivell de dependència.
2. Obtenir l'acreditació amb el grau i el nivell de dependència.
3. Sol·licitar a l'autoritat competent el programa individual d'atenció, amb els serveis i/o les prestacions econòmiques que es poden rebre.
4. Obtenir la resolució amb l'aprovació de la sol·licitud presentada.
5. Sol·licitar els serveis o prestacions establerts en la llei de dependència

Atenció a la dependència: Suport Formal

TIS en els equips d'atenció formal

Els tècnics i les tècniques superiors en integració social (TIS) s'integraran en els equips d'atenció formal **com a personal d'acció directa**.

En el desenvolupament de la feina, participaran en **la valoració de la persona, la programació d'activitats, l'organització i execució de les activitats que s'hagin definit (instrucció i entrenament de les habilitats necessàries i prestació dels suports), i també en l'avaluació del programa**.

En les actuacions, el o la TIS **podrà ser complementat per la xarxa de suports** de què disposi la persona usuària, especialment la família, perquè els ensenyaments es consolidin i arribin a esdevenir hàbits.

Atenció a la dependència: Suport Formal

El o la TIS en els equips d'atenció formal

La feina amb persones en situació de vulnerabilitat pot ser molt **esgotadora**, tant físicament com emocionalment, i **pot desembocar en el que es coneix com a síndrome del professional cremat (burn out)**.

Per evitar-ho, s'han d'aplicar **estratègies d'autocura** (estils de vida saludables, separació entre vida personal i laboral, etc.) i **demanar ajuda professional** si es detecten signes d'aquest cansamen

L'assistent personal (cuidador/a)

La importància de romandre a l'habitatge suposa l'opció més desitjable per a la persona en situació de dependència, perquè és la que **li proporciona més benestar i avantatges:**

- Facilita que la persona actui amb seguretat, físicament i també emocionalment, perquè **manté arrelament i domini sobre les seves pertinences i sobre les vivències** que l'han acompanyada durant gran part de la seva vida.
- **Ajuda a mantenir l'orientació espacial i temporal**, atès que la persona té interioritzats diferents **punts de referència**, que li permeten desplaçar-se per les estances, trobar el que busca o identificar en quin moment del dia està.

L'assistent personal (cuidador/a)

- Permet conservar la **xarxa de relacions socials establertes**, cosa que contribueix a mantenir la integració de la persona en la societat i a prevenir la solitud i l'aïllament.

Tanmateix, cal tenir en compte també que **aquesta opció implica alguns inconvenients i desavantatges:**

- Les persones **cuidadores no formals no tenen la formació específica que sí que tenen els i les professionals** (mobilitzacions, entrenament cognitiu, etc.).
- **La cura d'una persona dependent suposa un gran desgast físic, psicològic i emocional per als qui se n'ocupen.** Això pot conduir a una situació d'esgotament que incideixi negativament en l'atenció que s'ofereix.

L'assistent personal (cuidador/a)

Generalment els sectors de les persones cuidadores i de les cures té un perfil feminitzat bastant marcat.

Si es té la possibilitat, i així es decideix, es pot compaginar l'acompanyament i suport amb els recursos formals i/o **l'assistent personal:**

- És la persona que n'ajuda una altra a dur a terme les tasques de la vida diària que, per la seva situació, no pot executar per si mateixa.

L'assistència personal és un recurs de suport que **es troba inclòs en la Llei de promoció de l'autonomia personal**, i és un element clau perquè les persones amb discapacitat puguin assolir l'autonomia.

L'assistent personal (cuidador/a)

Facilita l'**exercici del control de la vida pròpia a la persona en situació de dependència, d'acord amb l'autonomia moral** de què gaudeixi, i el dret que tothom té de a viure amb dignitat.

El desenvolupament de la feina d'assistència personal s'executa a partir d'un **acord previ entre les dues parts i es regula mitjançant un contracte**. En aquesta relació laboral, les decisions les pren la persona amb discapacitat, mentre que l'**assistent o l'assistenta exerceix de suport i fa les tasques que se li indiquin, que poden ser molt variades**, segons les necessitats de la persona assistida (cures personals, tasques de la llar, activitats d'acompanyament, etc.).

Atenció a la dependència: Els Suports

	Assistència Personal	Ajuda a domicili	Cures residencials
Lloc			
Horari			
Tasques			
Presa de decisions			
Elecció del/la professional			